

NOVÝ NAVRHOVANÝ VZOR NÁKLADNÉHO LISTU CMR

¹TOMÁŠ MORAVČÍK

Nákladný list CMR je jedným z najdôležitejších prepravných dokladov, sprevádzajúcich tovar v rámci medzinárodnej cestnej nákladnej dopravy. Po vyše troch desaťročiach dospela Medzinárodná únia cestnej dopravy (IRU) k názoru, že prišiel čas na jeho novelizáciu a úpravy.

Dohovor CMR

Potreba jednotnej právnej úpravy pri preprave tovarov medzinárodnou cestnou nákladnou dopravou vyústila v päťdesiatych rokoch minulého storočia do sformulovania Dohovoru CMR. Na príprave spoločnej úpravy medzinárodnej cestnej nákladnej dopravy sa podieľali vlády 10 štátov (Rakúska, Belgicka, SRN, Francúzka, Juhoslávie, Luxemburska, Holandska, Poľska, Švédsko a Švajčiarsko) v spolupráci s medzinárodnými nevládnymi inštitúciami (Medzinárodná únia cestnej dopravy a Medzinárodná obchodná komora). Vyvrcholením spoločných medzinárodných rokovaní bolo podpísanie spoločného Dohovoru CMR v roku 1956 spomínanými 10-timi štátmi.

Dohovor CMR sa vzťahuje na každú zmluvu o preprave zásielok za odplatu cestným vozidlom, ak miesto prevzatia zásielky a predpokladané miesto jej dodania, ako sa uvádza v zmluve, ležia v dvoch rôznych štátoch, z ktorých aspoň jeden je zmluvným štátom Dohovoru. Teda Dohovor CMR neupravuje samotnú prepravu, ale jeho úlohou je upravovať podmienky prepravnej zmluvy medzi zúčastnenými stranami.

Základnými podmienkami pri príprave Dohovoru bola snaha o používanie jednotnej dokumentácie pri medzinárodnej cestnej nákladnej doprave a definovanie zodpovednosti a povinnosti zmluvných strán (prepravcov a dopravcov). Rozsah a problematika Dohovoru CMR sa teda netýka len samotných dopravcov, ale tiež ostatných strán, ktoré sa zúčastňujú na realizácii medzinárodnej cestnej nákladnej dopravy (odosielatelia, zasielateľia, príjemcovia). S obsahom Dohovoru CMR by sa preto mali oboznámiť všetci, ktorí vykonávajú činnosti v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave a taktiež by sa s ním mali oboznámiť všetci, ktorí využívajú služby medzinárodnej cestnej nákladnej dopravy.

¹ Ing. Moravčík Tomáš, Katedra cestnej a mestskej dopravy, Žilinská univerzita v Žiline, Univerzitná 8215/1, 010 26 Žilina, tomas.moravcik@fpedas.uniza.sk, +421 41/ 513 3523

Jednou zo základných úloh Dohovoru CMR bolo zavedenie spoločnej sprievodnej dokumentácie tovaru. Snaha o používanie jednotnej dokumentácie v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave vyvrcholila zavedením Nákladného listu CMR.

Nákladný list CMR

Nákladný list CMR je medzinárodnej cestnej doprave dokladom o uzavretí prepravnej zmluvy. Zároveň je nákladný list dokladom o prevzatí zásielky dopravcom. Taktiež je dokladom o akceptácii prepravných podmienok v zmysle Dohovoru CMR a je používaný ako deklaračný doklad. Údaje uvedené v nákladnom liste sa považujú za platné, pokiaľ nie sú v rozpore s údajmi uvedenými v konkrétnej prepravnej zmluve na ktorú sa vzťahuje vyplnený nákladný list.

Prvá verzia jednotného nákladného listu CMR bola vydaná v roku 1976. Vzhľadom na pokroky v cestnej doprave a na základe tridsaťročných skúseností s používaním nákladného listu CMR, pripravila IRU jeho novú podobu, ktorej schválenie a zavedenie do praxe sa dá očakávať už v najbližších dňoch. Rokovania o novej podobe nákladného listu CMR na medzinárodnej úrovni prebiehali aj na Slovensku v máji tohto roku.

Nová podoba nákladného listu bude obsahovať niektoré údaje, ktoré doposiaľ neboli uvádzané, napr. čas príchodu na nakládku, alebo otváracie hodiny v predpokladom mieste vykládky. Zároveň sa zmení aj obsah niektorých kolóniek nákladného listu. Niektoré kolónky nákladného listu boli úplne zrušené (napr. 25 alebo 26). Nová podoba nákladného listu tak miesto pôvodných 31 kolóniek obsahuje len 24. Základný obsah jednotlivých kolóniek v pôvodnej a v pripravovanej podobe je prehľadne zobrazený v uvedenej tabuľke. Skutočnosť, že sa zmenil obsah väčšiny kolóniek, že niektoré boli úplne zrušené a že navyše pribudli niektoré nové údaje pravdepodobne spôsobí, že na začiatku používania novej verzie nákladného listu budú mať osoby zodpovedné za jeho vyplnenie menšie problémy pri vypisovaní potrebných údajov.

Kolónka	Pôvodná verzia nákladného listu CMR	Navrhovaná verzia nákladného listu CMR
1	Meno a adresa odosielateľa	Meno a adresa odosielateľa
2	Meno a adresa príjemcu	Meno a adresa príjemcu
3	Miesto vykladania tovaru	Miesto a dátum kde bude tovar naložený
4	Miesto a dátum nakladania	Predpokladaná miesto doručenia
5	Pripojené doklady	Osobitné inštrukcie odosielateľa
6	Signo a číslo	Meno a adresa dopravcu
7	Počet balení	Ďalší prípadný dopravcovia
8	Druh obalu	Výhrady a poznámky dopravcu pri nakládke
9	Označenie tovaru	Zoznam pripojených dokumentov
10	Štatistické číslo	Obvyklé označenie tovaru, resp. Označenie nebezpečného tovaru
11	Hmotnosť v kg	Obvyklé označenie tovaru, resp. Označenie nebezpečného tovaru
12	Objem	Obvyklé označenie tovaru, resp. Označenie nebezpečného tovaru
13	Pokyny odosielateľa	Obvyklé označenie tovaru, resp. Označenie nebezpečného tovaru
14	Dobierka	Obvyklé označenie tovaru, resp. Označenie nebezpečného tovaru
15	Pokyny na platenie dopravného	Obvyklé označenie tovaru, resp. Označenie nebezpečného tovaru
16	Meno a adresa dopravcu	Osobitné dojednanie medzi odosielateľom a dopravcom
17	Ďalší dopravci	Údaje o ďalších platbách
18	Výhrady a poznámky dopravcu	Iné dôležité údaje
19	Na ťarchu	Dobierka
20	Osobitné dojednania	Odvolania na Dohovor CMR
21	Miesto a dátum vystavenie nákladného listu CMR	Miesto a dátum vystavenie nákladného listu CMR
22	Podpis a pečiatka odosielateľa	Podpis a pečiatka odosielateľa
23	Podpis a pečiatka dopravcu	Podpis a pečiatka dopravcu
24	Potvrdenie prevzatia tovaru	Potvrdenie prevzatia tovaru
25	ŠPZ vozidla prípadne prípojného vozidla	Zrušené
26	Užitočná hmotnosť	Zrušené
27	Číslo DZVV	Zrušené
28	Číslo jazdy	Zrušené
29	Hraničné prechody	Zrušené
30	Všetky sprievodné doklady	Zrušené
31	Rôzne	Zrušené

S najväčšou pravdepodobnosťou zostanú v novej podobe nákladného listu zachované povinné údaje, ktoré je treba v každom nákladnom liste uvádzať, aby bol nákladný list CMR platným dokladom. Ide o:

- miesto a dátum vystavenia
- meno a adresu odosielateľa
- meno a adresu dopravcu

- miesto a dátum prevzatia zásielky a miesto jej určenia
- meno a adresa príjemcu
- obvyklé pomenovanie povahy prepravovaných vecí a druh obalu, pri veciach nebezpečnej povahy všeobecne uznávané označenie (dohoda ADR)
- počet kusov, zvláštne značky a čísla
- celková hmotnosť zásielky alebo iným spôsobom vyjadrený objem tovaru
- náklady spojené s prepravou (napr. dovozné, clá,...)
- pokyny potrebné pre colné a iné úradné konanie
- údaj o tom, že preprava aj napriek akejkoľvek opačnej doložke podlieha ustanoveniam Dohovoru CMR

Absencia niektoré z uvedených údajov môže spôsobiť neplatnosť nákladného listu CMR. Správnosť a úplnosť týchto povinných údajov by mal vždy skontrolovať zástupca dopravcu – vodič.

Okrem vyššie spomenutých povinných údajov môže nákladný list CMR obsahovať ďalšie údaje, ktoré upravujú jednotlivé povinnosti a zodpovednosti zúčastnených strán. Môže ísť napr. o zákaz prekládky, výdaje ktoré hradí sám odosielateľ, výška dobierky,...

V novej podobe nákladného listu ostane zachované tiež farebné označenie jednotlivých strán nákladného listu CMR, t.j. :

- červený nákladný list pre odosielateľa
- modrý pre príjemcu (sprevádza zásielku)
- zelený pre dopravcu
- čierne označený nákladný list je určený napr. ako príloha ku faktúre za prepravu, pre colné orgány, zasielateľa a pod.

1 Expéditeur (nom, adresse, pays) Sender (name, address, country)			6 Transporteur (nom, adresse, pays, autres références) Carrier (name, address, country, other references)		
2 Destinataire (nom, adresse, pays) Consignee (name, address, country)			7 Transporteurs successifs / Successive carriers Nom / Name Adresse / Address Pays / Country Reçu et acceptation / Receipt and Acceptance Date Signature		
3 Prise en charge de la marchandise / Taking over the goods: Lieu / Place Pays / Country Date Heure d'arrivée / Time of arrival Heure de départ / Time of departure			8 Réserves et observations du transporteur lors de la prise en charge de la marchandise Carrier's reservations and observations on taking over the goods		
4 Livraison de la marchandise / Delivery of the goods: Lieu / Place Pays / Country Heures d'ouverture du dépôt / Warehouse opening hours					
5 Instructions de l'expéditeur Sender's instructions			9 Documents remis au transporteur par l'expéditeur Documents handed to the carrier by the sender		
10 Marques et numéros Marks and Nos	11 Nombre de colis Number of packages	12 Mode d'emballage Method of packing	13 Nature de la marchandise Nature of the goods	14 Poids brut, kg Gross weight in kg	15 Cubage m3 Volume in m3
Numéro ONU UN Number			Nom voir 13 Name see 13	Numéro d'étiquette Label Number	Groupe d'emballage Packing Group
16 Conventions particulières entre l'expéditeur et le transporteur Special agreements between the sender and the carrier			17 A payer par / To be paid by: Expéditeur / Sender Destinataire / Consignee Prix de transport / Carriage charges Frais accessoires / Supplementary charges Droits de douane / Customs duties Autres frais / Other charges		
18 Autres indications utiles Other useful particulars			19 Remboursement Cash on delivery		
20 Ce transport est soumis, nonobstant toute clause contraire, à la Convention relative au contrat de transport international de marchandises par route (CMR) This carriage is subject, notwithstanding any clause to the contrary, to the Convention on the Contract for the international Carriage of Goods by Road (CMR)					
21 Etablie à / Established in			20..		
22			23		
Signature ou timbre de l'expéditeur Signature or stamp of the sender			Signature ou timbre du transporteur Signature or stamp of the carrier		
Signature ou timbre de l'expéditeur Signature or stamp of the sender			Signature et timbre du destinataire Signature and stamp of the consignee		
Partie non contractuelle réservée au transporteur / Non-contractual part reserved for the carrier					

Les parties encadrées de lignes grasses doivent être remplies par le transporteur
The space framed with heavy lines must be filled in by the carrier

1 - 5, 9 - 16, 18 + 22

A remplir sous la responsabilité de l'expéditeur
To be completed on the sender's responsibility

(ADR*) - En cas de marchandises dangereuses indiquées à la colonne 13, le destinataire doit signer à la 7, voir demande spéciale dans ADR, Partie 5, Numéro d'urgence et Groupe d'emballage.
- In case of dangerous goods indicated in the last line of the column 13, the carrier must sign at the 7, see special documentations demand in ADR, Part 5, the last number and Packing Group.

Navrhovaná štruktúra novej verzie nákladného listu CMR

V nasledujúcej časti budú podrobne popísané jednotlivé kolónky navrhovanej novelizácie nákladného listu.

KOLÓNKA 1 – meno a adresa odosielateľa

KOLÓNKA 2 – meno a adresa príjemcu

KOLÓNKA 3 – miesto a dátum prebratia tovaru dopravcom. V tejto časti sa bude tiež uvádzať čas príchodu na nakládku a čas odchodu. Tieto časy sa budú uvádzať pre prípad, keď vozidlo stojí počas nakládky u odosielateľa a dopravcovi umožňuje nárokovať si náhrady za prestoje.

KOLÓNKA 4 – predpokladané miesto doručenia tovaru. Odosielateľ v tejto časti uvedie tiež otváracie hodiny skladu alebo depa u príjemcu. Dopravca sa tak môže vyvarovať drahých a nepotrebných prestojov v prípade že príde ku príjemcovi mimo otváracích hodín.

KOLÓNKA 5 – osobitné inštrukcie odosielateľa. Ak je potrebné, odosielateľ uvedie informácie, ktoré môžu mať vplyv na prepravu. Ide najmä o informácie ohľadne colného konanie, zákazu prekládky, poistenia tovaru a iné užitočné údaje.

KOLÓNKA 6 – meno a adresa dopravcu, prípadne iné odporúčenia

KOLÓNKA 7 – údaje o ďalších dopravcoch, ktorý sa zúčastňujú na preprave. Táto časť je určená pre prípad, že prepravu nebude vykonávať iba jeden dopravca. Ak je to výhodnejšie, vyplní sa táto časť až v momente, keď ďalší dopravca preberá tovar. Údaje o ďalších dopravcov musia byť uvedené najmenej na nákladnom liste určenom pre príjemcu (modrá kópia) a na čiernom nákladnom liste pre prípad administratívneho spracovania. Na modrej kópii musí byť tiež uvedený dopravca, ktorý tovar doručil príjemcovi.

KOLÓNKA 8 – výhrady a poznámky dopravcu resp. zástupcu dopravcu (vodiča). Tieto výhrady sa týkajú napr. počtu balení, ich identifikačných značiek, balenia,... Tieto výhrady musia byť potvrdené odosielateľom.

KOLÓNKA 9 – ďalšie sprievodné dokumenty, ktoré odosielateľ odovzdal dopravcovi, napr. dodací list, certifikát pôvodu,...

KOLÓNKY 10 až 15 – obsahujú obvyklé pomenovanie a označenie povahy prepravovaného tovaru, v prípade nebezpečných vecí ich všeobecné uznané označenie. Tieto kolónky v podstate nahrádzajú kolónky 6 – 12 na pôvodnom nákladnom liste.

KOLÓNKA 16 – osobitné dojednania medzi odosielateľom a dopravcom. Tu sa uvádza napr. cena za tovar, špeciálny záujem na dodaní, dohodnutý časový limit v rámci ktorého musí byť preprava vykonaná, záznam o osobe zodpovednej za nakládku, možnosť použitia

neuzatvoreného nákladného priestoru, prepravy trajektov, vhodné jurisdikcie alebo iné údaje považované za užitočné pre účastníkov prepravnej zmluvy.

KOLÓNKA 17 – údaje o ďalších platbách spojených s prepravou (dovozné, poplatky, clo,...). Uvádza sa tu tiež strana, ktorá jednotlivé poplatky uhrádza.

KOLÓNKA 18 – iné užitočné informácie. Tu sa uvádzajú údaje, ktoré môžu byť potrebné a užitočné pre ďalšie strany zasahujúce do prepravy (napr. kompetentné orgány). Uvádza sa tu napríklad štátna poznávacia značka vozidla, užitočná hmotnosť vozidla, čistá hmotnosť tovaru, počet Karnetov TIR alebo iných colných dokumentov potrebných počas prepravy. Táto časť vo veľkej miere nahrádza kolónky 25 – 31 v súčasnom nákladnom liste.

KOLÓNKA 19 – miesto pre potrebné údaje v prípade dobierky. Táto časť sa riadi článkom 21 Dohovoru CMR

KOLÓNKA 20 – táto časť je už vyplnená vopred. Ide o údaj o tom, že preprava napriek akejkoľvek opačnej doložke podlieha ustanoveniam Dohovoru CMR.

KOLÓNKA 21 – miesto a dátum vystavenia nákladného listu

KOLÓNKA 22 – podpis a pečiatka odosielateľa

KOLÓNKA 23 – podpis a pečiatka dopravcu

KOLÓNKA 24 – podpis a pečiatka príjemcu. Táto časť sa vyplňa po dodaní tovaru. Vypisuje sa tu tiež miesto a dátum a najmä čas príchodu vozidla na miesto doručenia a následné údaje o odchode vozidla po vykládke. Tieto údaje sa vypisujú za účelom uhradenia prípadných nežiaducich prestojov dopravcu.

Na konci nákladného listu v spodnej časti (označovaná tiež ako neobchodná časť) je miesto určené pre dopravcu, napr. pre colné potreby, prejdená vzdialenosť. Tieto záznamy nie sú považované za zmluvný záväzok pre dopravcu.

Uvedenej štruktúre novej verzie nákladného listu predchádzali mnohostranné medzinárodné diskusie, trvajúce od roku 2006. V súčasnosti je táto novelizácia konzultovaná na národných úrovniach, kde sa zvažujú prípadne drobné úpravy a zmeny. Všeobecne sa však zastáva názor, že nová verzia nákladného listu by mala v maximálnej miere zachovať štruktúru a formálnu podobu tak, ako ju navrhuje IRU. To znamená, že nová podoba nákladného listu by mala byť prijatá bez akýchkoľvek zmien a zásahov do vzoru predloženého IRU. To by tiež umožnilo zachovať jednotnú podobu nákladného listu bez možných národných modifikácií.

Ako pri všetkých zmenách, aj tu je možné zo začiatku očakávať určité problémy pri zavedení nového vzoru nákladného listu CMR. Navrhované zmeny však žiadnym dramatickým spôsobom nemenia podstatu nákladného listu a jeho miesto a postavenie v rámci medzinárodnej cestnej nákladnej dopravy. Preto je možné predpokladať, že dopravcovia, odosielateľ a všetky ostatné strany, ktoré sa podieľajú na medzinárodnej cestnej nákladnej doprave, alebo ktorých sa tento druh dopravy dotýka, si rýchlo zvyknú na novú podobu a štruktúru nákladného listu CMR.

Či nová verzia nákladného listu CMR prispeje k zlepšeniu a skvalitneniu procesov v rámci medzinárodnej cestnej nákladnej dopravy, to ukáže až čas. Jednoznačným zámerom tvorcov nového nákladného listu však bolo zjednodušiť administratívne činnosti v rámci medzinárodnej cestnej nákladnej dopravy a preto treba veriť, že sa im tento zámer pomocou predloženého vzoru nového nákladného listu CMR podarí realizovať.